

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРОСТОРІВ У СТРУКТУРІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано основні принципи організації студентських просторів, їхній вплив на міські процеси та громадське життя. Розглянуто закордонний приклад вдалого застосування принципів організації громадських просторів для студентів.

Ключові слова: благоустрій, громадський простір, міські процеси, принципи організації.

Annotation

The basic principles of organization of student spaces, their influence on urban processes and public life are analyzed. The foreign example of successful implementation of the organization principles of public spaces for students is considered.

Key words: landscaping, public space, urban processes, principles of organization.

Вступ

Люди – від природи соціальні істоти. Сучасна цивілізація є результатом природної потреби людей у постійній взаємодії один з одним. З плином людської історії ця взаємодія сприяла швидкому розвитку науки, що створило потребу в організації спеціальних місць, де можна отримувати професійні знання в певній галузі. Вони бувають різними: університети, інститути, академії, коледжі, технікуми і т.д. Під час навчання студенти більшість часу проводять на території закладу вищої освіти. Саме тому громадські простори на території університетів в першу чергу повинні забезпечувати комфортні умови для проживання, комунікації та проведення дозвілля студентів.

Метою даної роботи є визначення принципів організації студентських просторів та їх використання, аналіз успішних зарубіжних прикладів благоустрою студентських просторів.

Результати дослідження

Сучасні студентські простори, що є частиною структури закладів вищої освіти, сьогодні зазнають перетворень та переосмислення відповідно до нових запитів суспільства. Оскільки типологія сучасних університетських просторів тільки формується, тема визначення принципів їхньої організації, з врахуванням основних чинників впливу і вимог до функціонального призначення є актуальною.

Теоретичною базою дослідження стали останні роботи зарубіжних і вітчизняних авторів щодо особливостей формування неформального навчального простору у закладах вищої освіти та чинні нормативні вимоги щодо містобудівної організації університетських комплексів. Громадські простори проєктують відповідно до вимог державних будівельних норм ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» [1], ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій» [2], ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд» і тому подібні.

Для створення комфортних умов у планувальному рішенні студентських просторів розглядаються наступні вимоги [3]:

- формування єдиної житлової зони гуртожитку для студентів, аспірантів, слухачів підготовчих курсів та факультетів підвищення кваліфікації;
- рекомендується близьке взаєморозташування в житловій зоні гуртожитків, будівель культурно-просвітнього, побутового та комунального призначення, медичного обслуговування, а також майданчиків для тихого й активного відпочинку;
- для найбільших ЗВО доцільно чіткий поділ зони на функціональні підзони: гуртожитки, будинки педагогічного та обслуговуючого персоналу, спортивна зона, культурно-побутові центри [4].

Простір повинен бути захищеним. Захист від транспорту здійснюється за допомогою влаштування

тротуару та смуги озеленення достатньої ширини, огорож, перешкод та розмітки, які обмежують рух транспорту. Хороше та рівномірне освітлення означає, що люди можуть почуватись у безпеці, адже територія добре проглядається, відповідно її відвідує ще більше людей. Споруди, які виконують функцію укриття, захистять відвідувачів від атмосферних явищ [5].

Простір повинен бути комфортним. Пішоходи мають пересуватися вільно, без явних перешкод на шляху, по доріжках з якісних матеріалів. Влаштування місць для сидіння та стояння є також важливою умовою, вони повинні спрямовувати погляд на якийсь вид чи композицію, також це забезпечить можливість для комфортної розмови, проведення громадських заходів. Достатня кількість озеленення допомагає звернути увагу не на «кам'яні джунглі» міста, а на красу природи, так само вони виконують роль шумозахисного та пилового бар'єру. Ще актуальним є розміщення ігрових та спортивних майданчиків, це сприятиме активному відпочинку населення [4].

Студенти, так само як і інші громадяни, потребують облаштування території за вище наведеними принципами, адже так можна зберегти фізичне та психічне здоров'я майбутніх спеціалістів, збільшити інтерес до навчання та громадських заходів за участі ЗВО.

Вдалим влаштуванням студентського простору можна вважати внутрішній двір на території гуртожитку «Тієген» в м. Копенгаген. Це є хорошим проектним рішенням в багатьох аспектах. Простір оточений будівлею гуртожитку, що створює безпечне середовище, адже в цьому місці постійно присутні студенти і територія добре проглядається з вікон кожної квартири [6]. Висота будівлі формує тінь, яка ділить двір на сонячну та тіньову сторони. Присутнє озеленення, місця для сидіння та широка пішохідна доріжка. Також, форма двору, наявність лав та безпосередня близькість до гуртожитку дає можливість легко проводити громадські заходи (рис. 1.).

Рис. 1. Гуртожиток «Тієген» в м. Копенгаген [7].

Аналіз зарубіжного досвіду встановив, що найбільш розповсюдженим типом ЗВО за територіальною організацією є компактна форма – кампус (стала, історична форма) [3]. Містобудівний розвиток кампусів країн Європи, США, та інших відбувається переважно шляхом внутрішньої реконструкції територій кампусів. Для формування принципів трансформації та сучасної організації українських студентських просторів варто звернутись до вдалих закордонних прикладів, ґрунтуючись на ефективній просторовій організації загальної території ЗВО та нормативній базі України.

Висновки

Встановлено, що гармонійна та організація студентського простору має вагомий вплив на культурний, духовний та фізичний стан населення. Мешканці гуртожитків активніше прийматимуть участь у різних громадських заходах, частіше виходять на прогулянки, проводять із задоволенням та користю свій час. Що привертає увагу ще більшу кількість бажаючих навчатись, працювати чи просто користуватись сучасним університетським простором.

На основі аналізу наукових досліджень і світового досвіду проектування студентського простору на базі ЗВО, сформовано наступні принципи їх організації: чітке функціональне зонування студентського простору, комфортність зв'язків між зонами, компактність забудови території, поетапність гармонійного розвитку всіх структурних елементів студентських просторів, з дотриманням соціально-економічних, функціонально-планувальних, містобудівних, архітектурно-естетичних та екологічних вимоги розвитку університетських територій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ДБН Б.2.2-12:2019 - Містобудування. Планування і забудова територій. – діючий. – [Чинний від 2018-09-01]. –Київ: Держбуд України, 2018. – 175 с. – (Національні стандарти України).
2. ДБН Б.2.2-5:2011 – Благоустрій територій. – діючий. – [Чинний від 2012-03-03]. –Київ: Мінрегіон України, 2012. – 81 с. – (Національні стандарти України).
3. Левченко, Д. Р., Принципи містобудівного розвитку комплексів закладів вищої освіти в структурі сучасного міста (на прикладі міста Харкова) : дис. ... канд. арх. : 18.00.01 / Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова. Харків, 2017. 214 с.
4. Karpov, A., 2019. Designing the University's Creative Environment: Structural-Functional Analysis. Educational and Scientific Programs and Projects for Youth [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.researchgate.net/publication/328657629_Designing_the_University's_Creative_Environment_Structural-Functional_Analysis
5. Петришин Г. П. Містобудівне проектування. Частина II: проектування структурних елементів міста : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 288 с.
6. A City Campus Built for People and Ideas [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://manhattanville.columbia.edu/>
7. Najrasouliha A. H. Campus Does Matter The Relationship of Student Retention and Degree Attainment to Campus Design. – Planning for Higher Education Journal [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://www.scup.org/page/phe/read/article?data_id=31787&view=article

Ругініс Богдан Юрійович – студент групи БМ-196, Факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: deodatus.eler@gmail.com

Субін-Кожевнікова Альона Сергіївна – к. архітектури, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua

Науковий керівник: **Субін-Кожевнікова Альона Сергіївна** – к. архітектури, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua

Ruhinis Bohdan – Faculty of Civil Engineering, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: deodatus.eler@gmail.com

Subin-Kozhevnikova Alona – Ph.D. (Candidate of Architecture), Senior Lecturer of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua

Supervisor: **Subin-Kozhevnikova Alona** – Ph.D. (Candidate of Architecture), Senior Lecturer of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua